

MİMARLIKTAKİ BİR TASARIM ARACI OLARAK REMİKS VE AIATSİS BİNASI¹

Remix as a Design Tool in Architecture and Aiatsis Building

Sevinç Alkan Korkmaz²

Makale Bilgisi	Özet
<i>Araştırma Makalesi</i> <i>Gönderilme:</i> 31 Temmuz 2023 <i>Kabul:</i> 15 Ağustos 2023 <i>Anahtar kelimeler:</i> Kopyalama Kültürü, Mimari Tasarım, Remiks	Bu çalışma, remiks olgusunun mimari tasarım alanında kullanım potansiyeline odaklanmakta ve örneklem AIATSİS (Australian Institute Of Aboriginal And Torres Strait Islander Studies) binası, üzerinden tartışmaktadır. ARM Mimarlık tarafından tasarlanan bina, 1930 yılında Fransa’da inşaatı tamamlanan, Le Corbusier’nin ikonik tasarımı Villa Savoye yapısına atıfta bulunmaktadır. Tasarımcı ekibin lideri Howard Raggatt, projede modernleşme eleştirisi üzerinden Villa Savoye ile ilişki kurduklarını dile getirmektedir. Bu çerçevede, üretilen negatif ikiz, mesleki medyada Siyah Villa Savoye olarak anılmaktadır. Villa Savoye’un özellikle ön cephesini biçimsel olarak tekrar etmekte, özgün yapının aurasını yansıtmaktadır. Çalışma kapsamında AIATSİS binası, Eduardo Navas’ın remiks sınıflandırması temel alınarak özgün-ardıl ilişkisi üzerinden incelenmektedir. Navas’ın tanımlaması üzerinden seçici remiks ve dönüşlü remiks uygulamaları ile benzerlik gösteren bir tasarım yönteminin kullanıldığı görülmektedir. İlk versiyonu bir bütün olarak hatırlatacak referansları korumakta ancak eksiltme ve genişletmeler ile tasarımı yeniden üretmektedir. Mimarlık disiplini özelinde yapılacak tanımlama ya da sınıflandırmalar ile remiks çeşitlerine dair farklı okuma ve değerlendirmelerin ortaya konabileceği açıktır. Bu noktada çalışma ile mimari tasarımda özgün-kopya ilişkisine odaklanan literatüre katkı sağlamak amaçlanmaktadır.
Article Information	Abstract
<i>Research Article</i> <i>Received:</i> July 31, 2023 <i>Accepted:</i> August 15, 2023 <i>Keywords:</i> Copying Culture, Architectural Design, Remix	This study focuses on the potential of the remix phenomenon to be used in the field of architectural design and discusses the sample building, AIATSİS (Australian Institute Of Aboriginal And Torres Strait Islander Studies). The building, designed by ARM Architecture, refers to Le Corbusier’s Villa Savoye, which was completed in France in 1930. Architect Howard Raggatt states that they established a relationship with Villa Savoye through the criticism of modernization in this project. In this context, the designed negative twin is known in the professional media as Black Villa Savoye. The building formally repeats the facade of Villa Savoye, reflecting the aura of the original building. Within the scope of the study, the AIATSİS building is examined based on the remix classification of Eduardo Navas, through the original-successor relationship. Based on the definition of Navas, it is seen that a design method similar to selective remix and reflexive remix is used. It is clear that with the definitions or classifications to be made in the architectural design, different readings and evaluations of remix types can be put forward. At this point, it is aimed to contribute to the literature focusing on the original-copy relationship in architectural design.

Kaynak/Cite: Alkan Korkmaz, S. (2023). Mimarlıkta bir tasarım aracı olarak remiks ve Aiatsis Binası. *Lokum Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2), 215-224.

İntihal / Plagiarizm

Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve yayın öncesi intihal taraması yapılmıştır. / This article has been reviewed by at least two reviewers and has been checked for plagiarism before publication.

Copyright © Published by Karabuk University, Karabük, TÜRKİYE

¹ Bu çalışma yazar tarafından 2017 yılında tamamlanan “Mimaride özgün kopya: Güncel mimarlık bağlamında kopya olgusunun tartışılması” başlıklı doktora çalışmasında önerilen mimari tasarımda remiks yönteminin kullanımına odaklanmakta ve konuyu yeni bir örneklem üzerinden ele almaktadır.

² Dr. Öğr. Üyesi, Toros Üniversitesi, sevinc.alkan@toros.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9417-3089

GİRİŞ

Lev Manovich'in (2007, 1-6) *What Comes After Remix? (Remiksten sonra ne var?)* başlıklı makalesi “[b]ugün bir remiks kültürü içinde yaşadığımız herkesçe bilinen bir gerçektir” cümlesi ile başlar. Manovich, remiks kültürünün henüz oluşmakta olduğunu ve gelecekte neye dönüşeceğini ya da ardından ne geleceğinin, şu an için bilinmez olduğunu dile getirmektedir. Bu çerçevede içinde olduğumuz dönemi ve getirdiklerini inkâr etmek yerine, tarihsel ve teorik bağlamda anlamaya çalışmak yol gösterici olacaktır. Remiks kültürü (remix culture) terimi, 1990’lardan bu yana tekrarlama merkezli yaratıcılık ve ilgili prensipler bütünü için kullanılmaktadır. Terimi kopyalama ve yeniden üretim ilişkisi üzerinden bir şemsiye kavram olarak tanımlayan Lawrence Lessig olmuştur. 2008 yılında yayınlanan *Remix* kitabında Lessig (2008, 13-38), *Sadece Oku (Salt-Okunur/Read-Only)* ve *Oku-Yaz (Read-Write)* başlıkları altında iki model tanımlamaktadır. Sadece Oku modelinde, sunulan ürün ile kullanıcının ilişkisi tek taraflıdır. Herhangi bir ürünü izleriz, okuruz ya da dinleriz. Ancak tamamlanmış ürüne müdahale etme olanağı yoktur, yeniden üretim kısıtlıdır. Bu noktada özellikle dijitalleşme ile birlikte yeniden üretim olanakları ve uygulamaları artmış, mevcut kültür modelinin sınırlarını zorlar hale gelmiştir. Böylelikle Oku-yaz modeli gündeme gelmektedir. Dijital ortamda herhangi bir malzemeye erişirken, malzemenin dijital kopyası kullandığımız araçta ya da bulutta oluşturulmaktadır. Örneğin bir web sitesini ziyaret ederek, oradaki herhangi bir görseli incelemek istediğinizde, o görselin saklandığı sunucudaki dosyanın bir kopyasının, sizin kullandığınız araca indirilmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Bu basit ama dramatik değişiklik, Oku-Yaz kültür modelinin temel şekillendireni niteliğindedir. Bu modelde sunulmuş her ürün, yeni çalışmalar için malzeme niteliği taşımaktadır. Mevcut malzemenin kes/kopyala/yapıştır ile tekrar ve tekrar üretilmesi Oku-Yaz kültür modelinin temel bileşenidir. Bu noktada Lessig (2008, 79), Gillis ile yaptığı söyleşiden hareketle içinde yaşadığımız Oku-Yaz kültür modeline ilişkin remiks kültürü (remix culture) tanımlamasını yapmaktadır. Lessig, çalışmalarında remiks kültürünün mevcut yasal düzen ile sorunlu ilişkisine ve sınırların yeniden belirlenmesi gerekliliğine odaklanmaktadır.

Remiks kuramı üzerine çalışan Eduardo Navas ise, Lessig’in kültür modeline atıf yapan ve çakışan noktalar barındıran, yeni bir kurgu geliştirmiştir. Navas’ın yeniden üretime odaklanan kültür modelinde iki katmanlı bir yapı söz konusudur. Birinci katman, ham malzemenin ya da ilk üretimin alanıdır. İkinci katman ise, malzemenin çeşitli bağlamlarda yeniden üretildiği, sosyal ve kültürel değer edindiği alandır. Bu katman, kopyalama ve yeniden üretim için olanak sağlamaktadır. Navas, remiks kültürünün tarihsel gelişimini, bu iki katman arasındaki geçirimsiz ya da geçirgen olan ilişki üzerinden ele almaktadır. Ağ kültürünün hakim olduğu günümüze kadar oranı değişmekle birlikte katmanlar arası geçirgenliğin az olduğunu dile getirmektedir. Özgün-kopya ilişkisinin ve yeni olgusunun tartışılır olması ile birlikte, üretim ve yeniden üretim katmanları arasında kalıcı bir kesişim alanı oluşmaya başlamıştır. Uygulamada remiks, bu kesişim alanında ortaya çıkan araçlardan biridir (Navas, 2015, 120-123). Bu noktada Navas, remiks olgusu için “parazit ya da virüs” benzetmesi yapmaktadır. Remiks, kalıcı bir formu olmayan, mevcut koşullara uyum sağlayarak dönüşebilen bir olgudur. Böylelikle, her dönem özgün remiks söylemini ve yöntemlerini yeniden üretmektedir (Navas, 2012, 3-5). Günümüzde söylem olarak remiks ya da remiks kültür modeli üretilmiş malzemeyi kullanarak ya da kopyalayarak yeniden üretme temelli bir uygulama ve tartışma düzlemi sunmaktadır. Diğer taraftan remiks kavramının ortaya çıkışı eylem karşılığı üzerinden şekillenmiş ve bir çeşit yeniden üretim yöntemi olarak olmuştur.

Günümüzde de eylem karşılığını korumakta, çeşitli disiplinlerde, özgün bir yöntem olarak kullanılmaktadır (Korkmaz-Alkan, 2017, 34). Bu noktada, mimari tasarım alanında kullanımı ya da kullanım potansiyeli tartışmaya değerdir. Bu çalışma ise, remiks olgusunun mimari tasarımdaki yerine odaklanmakta ve AIATSIŞ binası üzerinden çıkarımlar ortaya koymaktadır. Eduardo Navas'ın müzik alanında ürettiği ancak diğer disiplinlerde de kullanılabilirliğini vurguladığı sınıflandırma temel alınarak seçilen örneklem değerlendirilmektedir.

YARATICI BİR YÖNTEM OLARAK REMİKS

Remiks çalışmalarının görünürlüğünü dijitalleşme ile birlikte artmış olsa da ilk örnekleri mekanik yeniden üretim deneyiminin ürünüdür. Mekanik dönemde remiks için belirleyici kavram, örneklemedir (sampling). Bir yeniden üretim formu olarak örnekleme, nesnenin bir parçasının ya da tamamının çoğaltılması anlamındadır. Eylem çeşitli bağlamlarda ele alınabilir. Örneğin nesnenin fotoğraflanarak kopyalanması ya da mikroskopik inceleme için bir parçasının alınması birer örneklemedir. Sosyo-kültürel bağlamda, gerçek nesnenin bir parçasının alınması yerine nesnenin temsilinin üretilmesi anlamında kullanılmaktadır. Bu noktada 19. yüzyıl ile birlikte ses ve görselin kaydedilerek, nesnenin temsilinin hızla üretilebilmesi, günümüz örnekleme olgusunun şekillenmesini sağlamış ve remiks uygulamalarının zeminini hazırlamıştır. Yüzyılın sonlarında, işitsel ve görsel kayıt teknolojisi yaygınlaşmış, sanatsal üretimde de kabul görmeye başlamıştır. Bu dönemde kayıt (recording) ile örnekleme (sampling) olgularının çoğunlukla birbirlerinin yerine kullanıldığı görülmektedir. 20. yüzyılın ürünü olan kes-yapıştır yöntemi ve kolaj çalışmaları ise, yeniden üretim alanında temel ikinci kırılmaya neden olmuştur. Görsel kayıt ile elde edilen temsillerin yeniden üretilmesi anlamında kolaj, dönemin belirleyici unsurudur. İşitsel kayıt ve müzik çalışmalarında ise benzer kırılma, 1960'lar sonrasında yaşanmıştır. Navas, müzik alanında erken remiks ve remiks çalışmalarının gelişimini dört evrede ele almaktadır. 1960 sonrası Jamaika'da dub müziğin popülerleşmesi, ilk öncül oluşumdur. 1970 ile birlikte başlayan disko ve hip hop müziğinin, 1980'lerde yaygınlaştığı süreç, erken remiks örneklerinin dönemidir. Bu süreçte remiks olgusu müzik alanında kabul görmeye başlamış, hatta bir tarz ya da popüler bir form olarak tanımlanır olmuştur (Navas, 2012, 7, 12-17).

1990'lar ile birlikte, teknoloji temelli gelişmelerinde etkisi ile remiks uygulamalarının sayısı artmış, müzik dışındaki alanlarda potansiyeli tartışılmaya başlanmıştır. Bilgisayar kullanımı, ardından yeni medya araçları ve Adobe Photoshop® gibi grafik tasarım programlarının yaygınlaşması remiks olgusunun içeriğini ve uygulamasını değiştirmiştir. Gelişen dijital teknoloji araçları günlük hayata dahil olmakta ve artık gerekli ekipmanlara erişebilen her kullanıcı bir remiks çalışması ortaya koyabilmektedir. Öncü remiks uygulamalarında örnekleme (sampling), malzemenin kaydı üretilerek ya da temsili oluşturularak çoğaltılması ile neredeyse eş anlamlı iken, bilgisayar sonrası kopyala-kes-yapıştır (copy-cut-paste) ile temsili yeniden oluşturma anlamına gelmektedir. İlk kullanımlarında bir örnekleme makinası niteliğinde olan bilgisayar, günümüzde de temel remiks uygulama aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada, aracın uygulama üzerindeki dönüştürücü etkilerinden biri, her alanda tüm veriler üzerinde kullanılabilirliğinin fark edilmesi ve remiks olgusunun sınırlarının yeniden tanımlanması olmuştur (Navas, 2012, 6, 15, 20).

Günümüzde remiks versiyonun ilk versiyon ile, kopyanın özgün ile kurduğu benzeme merkezli ilişki üzerinden hem remiks olgusunun hem de kullanılan araç ve tekniklerin çeşitlendiği görülmektedir. Bu noktada Navas, müzik uygulamalarından yola

çıkan ancak disiplinler arası olmayı amaçlayan bir sınıflandırma yapmaktadır. Dört temel başlık üzerinde durmaktadır. Bunlar; the extended remix (genişleyen remiks), the selective remix (seçici remiks), the reflexive remix (dönüşlü remiks) ve the regenerative remix (yenilemeli remiks). İlk üç başlık mekanik üretimden günümüze devam eden remiks uygulamaları üzerinden oluşturulmuştur. Genişleyen remiks, ilk malzemenin kendi parçaları kullanılarak yeniden düzenlenmesi, genişletilmesine dayanmaktadır. Seçici remiks, ilk malzeme üzerinden yapılan ekleme ve çıkartmaları merkeze almaktadır. Birden fazla sayıda ilk versiyon bir arada kullanılabilir. Mevcut kompozisyonlara bağlı kalmadan, seçici yaklaşım benimsenerek özgün bir kompozisyon oluşturulmaktadır. Dönüşlü remiks uygulamaları, alegori barındırmaktadır. Genişletme ve eksiltmelerle oluşturulan remiks versiyon, özgün versiyonun aurasını taşımaktadır. Yeniden üretim, bir bütün olarak özgün versiyonu hatırlatan atıflar içermektedir. Dördüncü başlık yenilemeli remiks ise, günümüze özgü bir yapıdır. Günümüz ağ kültürü ve yeni medya araçlarının ürünüdür. Değinen ilk üç remiks grubundan farklı bir araya getirme esaslarına dayanmaktadır. Veri akışı doğrultusunda sürekli kendini güncelleyen bir sistem önerisine temellenmektedir (Navas, 2010, 3-4, 24; 2012, 65-66, 73). Bilgisayar yazılımları, web2.0 tabanlı uygulamalar ya da günümüz veri akışı temelli dijital sanat çalışmaları üzerinden tartışılabilir niteliktedir. Navas'ın yaratıcı bir uygulama yöntemi olarak remiks üzerinden ortaya koyduğu sınıflandırmanın müzik dışındaki uyarlamalarından birini Annette Markham yapmıştır.

Markham, 2013 tarihli *Remix Culture, Remix Method: Reframing Qualitative Inquiry for Social Media* makalesinde Navas'ın remiks kuramı ile Joe L. Kincheloe'ın brikolaj (bricolage) yöntemini ilişkilendirerek, antropoloji alanında bir yöntem önerisi geliştirmiştir. Bu çalışmada, remiks ilişkileri okumaya yönelik bir düzlem olarak değerlendirilmiş, inceleme mevcut pedagojik araçlardan yararlanarak yapılmıştır (Markham, 2013, 65, 66, 71). 2016 tarihli *Remix as a Literacy for Future Anthropology Practice* başlıklı çalışmasında ise Markham, yöntem uyarlamasını gözden geçirmiş, inceleme sürecinde temel remiks elemanları; sampling (örnekleme), hybridization (melezleşme) ve linkage (bağlanma) yı kullanmıştır. Yenilikçi yöntem önerisini mevcut terimlerle açıklamak yerine, kendi terimleri ile aktarmayı tercih etmiştir (Markham, 2016, 6- 11). Markham'ın antropoloji alanında ortaya koyduğu denemeler, Navas'ın ürettiği sınıflandırma üzerinden remiks yönteminin çeşitli alanlarda kullanım potansiyeli barındırdığını göstermektedir.

Bu noktada güncel remiks olgusu, çeşitli teknikler ve araçlar kullanabilen disiplinler arası bir yöntem olarak tanımlanabilmektedir. Markham'ın çalışmalarında da görüldüğü gibi remiks uygulamaları, her adımı genel-geçer tanımlar ile belirlenmiş, bire bir aynı yolu izleyen süreçler değildirler. Araştırma kurgusunda temel belirleyici noktalar örtüşmekle birlikte, her uygulama bağımsız ve özgün bir süreç olarak ele alınmaktadır. Remiks uygulamalarında, “basit tekrardan farklı olarak, bir ya da daha fazla özgün ya da onun/onların parçaları seçilmekte, bağımsız bir bütün oluşturacak şekilde tekrar bir araya getirilmektedir. Özgün ile sonraki versiyonlar arasındaki ilişki ya da benzerlik ölçütlerle tanımlanmamıştır, tercihler ve gereklilikler üzerinden şekillenmektedir. Böylelikle, her uygulama uzlaşmış temel noktalar ekseninde, yöntemi yeniden yorumlamakta, kendi sürecini de sonuç ürün ile birlikte inşa etmektedir. Bu durum yöntemin çeşitlenerek, her disiplin ve her uygulamada kendini yeniden tanımlamasına olanak sağlamaktadır” (Alkan-Korkmaz, 2017, 38).

Bu çalışma kapsamında, remiks olgusu mimari tasarım sürecinde kullanılan bir yöntem olarak ele alınmaktadır. İlk versiyon ile, yeniden üretim süreci ve remiks versiyon arasındaki ilişkiyi görsel benzerlik bağlamında tartışmaktadır.

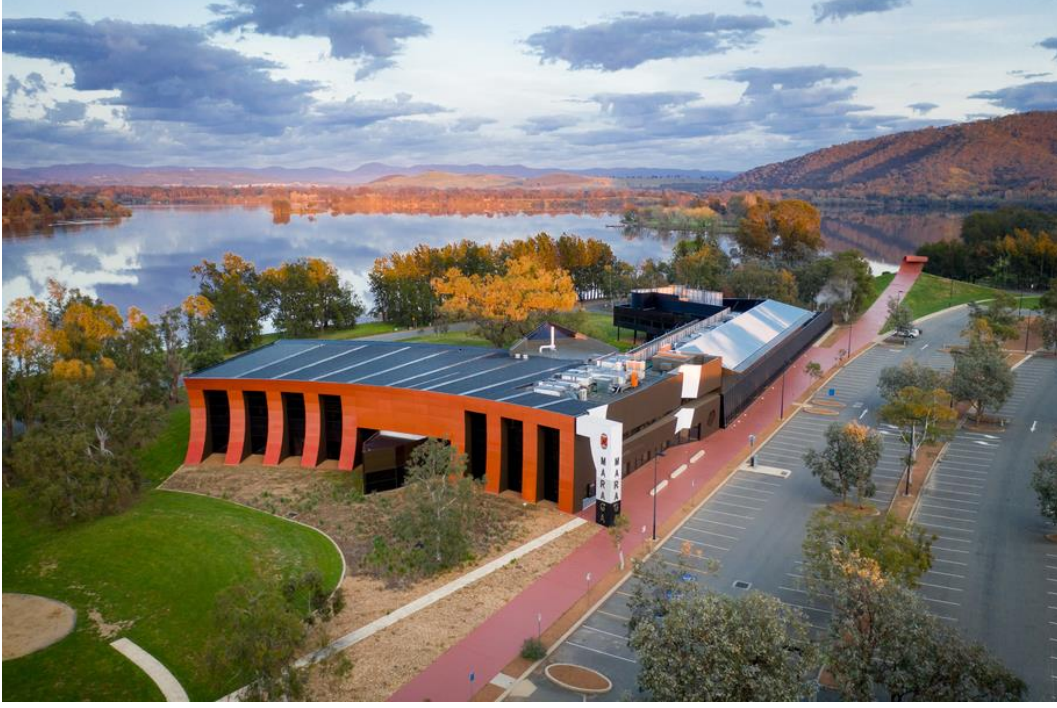
AIATSIS BİNASI VE MİMARLIKTA BİR POTANSİYEL OLARAK REMİKS

Çalışmanın konusu olan AIATSIS (Australian Institute Of Aboriginal And Torres Strait Islander Studies / Avustralya Aborjin ve Torres Strait Yerlileri Çalışmaları Enstitüsü) binası, Avustralya Ulusal Müze (NMA) yerleşkesi ile birlikte, Avustalya'nın başkenti Canberra'da Burley Griffin gölünde, Acton yarımadasında yer almaktadır. Müzenin çevresinde şekillenen geniş bir yerleşkenin parçasıdır. Müzenin tasarımı için 1997 yılında uluslararası mimari tasarım yarışması düzenlenmiştir. 11 hektarlık alanı kapsayan tasarım yarışmasını kazanan ARM Mimarlık (Ashton Raggatt McDougall Architecture) ve Robert Peck von Hartel Trethowan tasarım grubu olmuştur. Müze kompleksi ve AIATSIS binası, ayrı projeler olmakla birlikte aynı yerleşkenin parçaları olarak ele alınmıştır. Bu doğrultuda AIATSIS binası da Howard Haggatt yürütücülüğündeki ARM Mimarlık tarafından tasarlanmıştır. Yapı grubu 1998-2001 yılları arasında birlikte inşa edilmişlerdir. Mevcut yapıların hizmet vermeye başladığı 2001 yılı sonrasında da yerleşkede yapım ve düzenleme faaliyetleri devam etmektedir. Örneğin, ARM Mimarlık tarafından tasarlanan müzeye ait kafe ve çalışma alanı 2013 yılında, avlu düzenlemesi ise, 2017 yılında tamamlanmıştır (ARM Architecture, b.t.).

AIATSIS binası, temel işlevi araştırma ve eğitim olmak üzere birçok işlevi bir arada barındırmaktadır. Uzun soluklu bir kimlik mücadelesinin parçası olan işveren kurum için, yapının sembolik değeri yüksektir. Öncül yapılanma olan Avustralya Aborjin Çalışmaları Enstitüsü (Australian Institute of Aboriginal Studies-AIAS), 1961 yılında parlamento kararı ile kurulmuştur. Kurum tarihçesinde, enstitünün kuruluşundan 1980'lere kadar olan zaman diliminin aktivizm ve hak arayışı faaliyetlerinin dönemi olduğu görülmektedir. 1980 sonrası ise, resmi tanınma ve uzlaşma dönemi olarak tanımlanabilmektedir. Kurum 1989'da Avustralya Aborjin ve Torres Strait Yerlileri Çalışmaları Enstitüsü (Australian Institute Of Aboriginal And Torres Strait Islander Studies- AIATSIS) adını almış ve 9 kişilik yönetim kurulu üyelerinin en az beşinin Aborijin ve/veya Torres Strait Yerlisi olmasını zorunlu kılan yasa kabul edilmiştir. Enstitünün Acton Yarımadasında yer alan binası için projelendirme süreci 1997'de başlamış ve 2001'de yapının inşaatı tamamlanmıştır. 2020 yılında yapıya yerel dilde "güçlü ve sağlam kalkan" anlamına gelen "Maraga" adı verilmiştir (AIATSIS, b.t.).

Kurumun tarihçesi ve talepleri doğrultusunda tasarımcı ekip, yerel kültüre odaklanmanın yanında, merkezi otorite ve geçmiş ile hesaplaşan bir mimari tasarım kurgusu ortaya koymaktadır. Yapı, Burley Griffin gölüne yönelmiş avlu çevresine yerleşmektedir. Müze yapısı ile de ilişkisini kuran, kutsal Uluru'ya yönlendiren sembolik aks, tasarım kurgusunda belirleyici öğelerden biridir. Gökyüzüne ulaşan kırmızı patika ile sonlanmaktadır. Yapıda yerel kimlikler ile ilişkili iki temel renk kullanımı tercih edilmektedir. Bunlardan ilki kırmızıdır ve Uluru aksını tanımlamaktadır. İkinci renk olan siyah ise, modernleşme ve modern mimarlık eleştirisinin merkezinde yer almaktadır. Bu noktada Howard Haggatt liderliğindeki tasarım ekibi, proje kapsamında, Le Corbusier'in 1930'larda Paris yakınlarında inşa edilen ikonik yapısı Villa Savoye'un yerel bir replikasını üretmiştir. Mimari tasarım süreci, özgün yapının mevcut ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden yorumlanarak üretilmesine dayanmaktadır. Tasarımcısının "negatif ikiz" olarak tanımladığı siyah villa, özgün yapının negatifi ya da karşıtı olarak sunulmaktadır. Özgün yapı, ulus devlet düşüncesi başta olmak üzere Aborjin kültürü ile

ilişkili döneminin yaptırımları ile eşleştirilerek yeniden ele alınmakta, karışının geçmişine referans veren negatif bir öge olarak yeniden tasarlanmaktadır. Özgün versiyonu tekil bir yapı iken, üretilen siyah replika, onu saran ve fon oluşturan siyah bir kütle birlikte tasarlanmaktadır (Görsel 1) (ARM Architecture, b.t.).

Görsel 1. AIATSIS binasının genel görünüşü, gökyüzüne ulaşan kırmızı patika, siyah Villa Savoye'un yan cephesi ve avluyu saran yapılar görülebilmektedir.

Kaynak: (AIATSIS, b.t.)

Amie Siegel, 2015 yılında AIATSIS binası ile Villa Savoye arasındaki ilişkiye odaklanan Double Negative (Negatif İkiz) isimli bir kısa film hazırlamıştır. Filmde her iki yapının daha önce sergilenen özgün görsellerine ve ışığı tersine çevirerek oluşturulan negatif görüntülerine yer verilmektedir. Bu görüntülere paralel Howard Raggatt, her iki yapının ardında yer alan tasarım düşüncesine ilişkin değerlendirme yapmaktadır. Raggatt, öncelikle Villa Savoye projesinin yalnızca ikonik bir yapı olmadığını, Avrupa merkezli dünya için bir prototip önerisi olduğunu belirtmekte, merkez-periferi ilişkisine Avrupa-Avustralya bağlamında değinmektedir. Bu noktada, AIATSIS binası ile yapılmak istenen Villa Savoye'un yerel bir yorumunu üretmektedir. Modern düşüncenin ürettiği karşıtlıklar kullanılarak eleştirilmesi amaçlanmaktadır. Uluslararası üslubun hijyenik beyazının yerini Aborjin bayrağının renklerinden biri olan siyah almaktadır. Özgün versiyonun negatifi ya da gölgesi üzerinden kurgulanan “diğer” versiyon sunulmaktadır (ARM Architecture, b.t.).

Bu bağlamda AIATSIS projesi, seçilen ilk versiyon üzerinden eleştirel bir yaklaşımla yenilikçi bir mimari biçim üretme sürecinin sonucunda elde edilmiştir. Bu noktada bir mimari remiks uygulaması olarak okunabilmektedir. Projede basit tekrardan farklı olarak, eleştirel bir yaklaşım benimsemekte, özgün versiyon olarak Villa Savoye bu doğrultuda seçilmekte, yerel kültüre ait öğeler ikinci özgün versiyon parçaları olarak dahil edilmekte ve yeni kompozisyon üretilmektedir. Navas'ın remiks uygulamalarına ilişkin sınıflandırması çerçevesinde değerlendirildiğinde tasarım süreci, ilk malzeme olan Villa Savoye üzerinden yapılan ekleme ve çıkartmaları merkeze alan yaklaşımı ile seçici

remiks uygulamasıdır. Villa Savoye'un ön cephe kurgusu korunmakla birlikte remiks versiyon tekil bir yapı değildir, çevresini saran yapılarla birlikte kurgulanmıştır. Diğer taraftan, genişletme ve eksiltmelerle oluşturulan remiks versiyon, özgün versiyonun aurasını taşımaktadır. Siyah Villa Savoye, hem replika bina olarak biçimsel referansları açıkça ortaya koymakta hem de eleştirel yeniden üretim sürecini sergilemektedir. Bu noktada alegori barındıran bir dönüşlü remiks uygulaması olarak tanımlanabilmektedir. AIATSIŞ binası, tek başına mimari tasarımda remiks terimini tanımlama ya da sınırlarını belirleme olanağından yoksundur. Ancak tasarım söylemi ve süreci değerlendirildiğinde, özgün nitelikler taşıyan bir mimari remiks uygulamasıdır (Görsel 2, Görsel 3).

Görsel 2. Villa Savoye ön cephe görseli

Kaynak: (Villa Savoye, b.t.).

Görsel 3. AIATSIŞ binasının Villa Savoye'e atıfta bulunan ön cephe görseli

Kaynak: (Gollings, 2001).

DEĞERLENDİRME VE ÇIKARIMLAR

Çalışma kapsamında AIATSIŞ projesinin, tasarım söylemi ve süreci üzerinden remiks olgusunun mimarlık uygulamalarındaki karşılığını ya da barındırdığı potansiyeli tartışmaya açmak amaçlanmaktadır. Proje kapsamında basit tekrardan farklı olarak, mimarlık literatüründe yer alan bir yapı, mimari nitelikleri ile birlikte sembolik değeri göz önüne alınarak seçilmiştir. Mevcut mimari unsurları, özgün yapının bütünlüğü

korunarak yeniden üretilmiştir. Bu noktada ortaya konan mimari tasarım sürecini, remiks söylemi ile ilişkilendirmek mümkündür.

Projenin tasarım yaklaşımı ve uygulanan metot, günümüz mimarlık ortamı için alışılmamıştır. Tasarımcılar tarafından bilinen mimari örnek seçilmiş, belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden ele alınmış yeni bir mimari ürün ortaya konmuştur. Sonuç ürün bağlamında amaçlanan hem benzerlik ya da benzemezlik ilişkisi kurmak, hem de kopyanın aura'sını yeniden üretebilmektir. Böylelikle Navas'ın tanımlaması üzerinden seçici remiks ve dönüşlü remiks uygulamaları ile benzerlik gösteren bir tasarım yönteminin kullanıldığı görülmektedir. İlk versiyonu bir bütün olarak hatırlatacak referansları korumakta ancak eksiltme ve genişletmeler ile tasarımı yeniden üretmektedir. Mimarlık disiplini özelinde yapılacak tanımlama ya da sınıflandırmalar ile remiks çeşitlerine dair farklı okuma ve değerlendirmelerin ortaya konabileceği açıktır. AIATSIIS projesi bu bağlamda remiks olgusunun mimarlıktaki karşılığı ya da barındırdığı potansiyel üzerine yürütülecek çalışmalar için kapı aralamaktadır.

Etik İlkeler

Bu araştırma etik kurul izni gerektirmemektedir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Araştırma tek yazarlıdır.

Çatışma Beyanı

Bu makalenin yazarı tarafından herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması belirtilmemiştir.

KAYNAKÇA

Alkan-Korkmaz, S. (2017). Mimaride özgün kopya: Güncel mimarlık bağlamında kopya olgusunun tartışılması, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. İzmir.

AIATSIIS (b.t.). 20 Haziran 2023, <https://aiatsis.gov.au/aiatsis-journey>

Arm Architecture (b.t). 20 Haziran 2023, <https://armarchitecture.com.au/projects/australian-institute-of-aboriginal-and-torres-strait-islander-studies/>

Lessig, L. (2008). Remix: Making art and commerce thrive in the hybrid economy. New York: The Penguin Press.

Lessig, L. (2013) Re: Mix Me başlıklı konferans sunumu. 20 Mart 2016, http://web.archive.org/web/20130729212309id_/http://itc.conversationsnetwork.org/shows/detail474.htm

Navas, E. (2010). Regressive and reflexive mashups in sampling culture. S. Sonvilla Weiss (Ed.), *Mushup cultures içinde* (157-177). Wien/New York: Springer.

Navas, E. (2012). *Remix studies: the aesthetics of sampling*. Wien, New York: Springer.

Navas, E. (2015). Culture and remix: a theory on cultural sublation. E., Navas, O., Gallagher, ve X, Burrough, (Eds.), *The routledge companion to remix studies içinde* (116-132). New York: Taylor&Francis Group.

Markham, A. (2013). Remix culture, remix method: Reframing qualitative inquiry for social media. N., Denzin ve M., Giardina, (Ed.), *Global Dimensions of Qualitative Inquiry içinde* (63-82). Londra ve New York: Taylor&Francis Group.

Markham, A. (2016). Remix as a literacy for future anthropology practice. J. F., Salazar, S. Pink, A. Irving ve J. Sjöberg (Eds.), *Anthropologies and futures: Researching emerging and uncertain worlds içinde* (225-242). Bloomsbury Academic.

Manovich, L. (2007). What comes after remix? 15 Mart 2016, <http://manovich.net/index.php/projects/what-comes-after-remix>

The Black Villa Savoye (b.t.). 29 Mart 2023, <https://architectuul.com/architecture/the-black-villa-savoye>

Villa Savoye (b.t.). 29 Mart 2023, <https://architectuul.com/architecture/villa-savoye>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

This study focuses on the potential of the remix phenomenon to be used in the field of architectural design and discusses the sample building, AIATSIS (Australian Institute Of Aboriginal And Torres Strait Islander Studies). The building, designed by ARM Architectur, refers to Le Corbusier's Villa Savoye, which was completed in France in 1930. Architect Howard Raggatt states that they established a relationship with Villa Savoye through the criticism of modernization in this project. In this context, the designed negative twin is known in the professional media as Black Villa Savoye.

Method

Within the scope of the study, the AIATSIS building is examined based on the remix classification of Eduardo Navas, through the original-successor relationship. Based on the definition of Navas, it is seen that a design method similar to selective remix and reflexive remix is used. It is clear that with the definitions or classifications to be made in the architectural design, different readings and evaluations of remix types can be put forward. At this point, it is aimed to contribute to the literature focusing on the original-copy relationship in architectural design.

Findings

The AIATSIS project, unlike simple repetition;

- adopts a critical approach,
- Villa Savoye is chosen as the original version,
- local cultural items are included as second original version pieces
- produces a new composition.

When evaluated within the framework of Navas's classification of remix applications, the design process is a selective remix application with an approach that centers the additions and deletions made on the first material. On the other hand, the remix version created with expansions and reductions carries the aura of the original version. At this point, it can be defined as a reflexive remix application that contains allegory.

Conclusion and Discussion

In the scope of this study, project questioning the act of remix in contemporary

architecture and adopting a copy centered critical design approach is examined. Towards this end, the AIATSIS is being discussed through the original-copy tension.

As a method, studies that can be considered related to architectural remix are quite limited and there is no specialized literature yet. However, question marks arise over single examples such as this project. The AIATSIS project can be considered as an innovative architectural form that contains references to remind the parts that were designed and taken from the selected sample building. In this context, the project is undoubtedly a remix application and makes the possibility of remix visible in architecture. However, it lacks the ability to define or define the term architectural remix alone.